

11 Απριλίου, 1989

[ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ/στίς]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΜΕΣΑΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΔΗΜΟΥ ΠΑΦΟΥ,

Καθ' ου η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 11/89).

Εκτελεστή Πράξη — Έγκριση από σώμα άλλο από εκείνο, στο οποίο το δίκαιον έχει εμπιστευθεί την αποφασιστική αρμοδιότητα — Πράξη συμπληρωματική, που προσδίδει αναδρομικά εκτελεστό χαρακτήρα στην απόφαση.

5

Προσωρινά διατάγματα — Έκδηλη παρανομία — Αφ' εαυτού λόγος εκδόσεως προσωρινού διατάγματος — Η προσέγγιση πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε να μην καταλήγει σε διάγνωση της ουσίας της υποθέσεως.

10

Φυσική Δικαιοσύνη — Αμεροληψία — Συλλογικά όργανα — Ηθική ελευθερία μελών για δράση — Οπουδήποτε λόγω σχέσεως δεν υπάρχει, ελλείπει το στοιχείο της αμεροληψίας.

Προσωρινά Διατάγματα — Ανεπανόρθωτη ζημία — Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός — Όρος ότι στο νικητή θα δοθεί και η επίβλεψη του έργου — Ζημία αιτούντος ανεπανόρθωτη.

15

Οι αιτητές είχαν συμμετάσχει σε αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Το πρώτο βραβείο χρηματικό ποσό £1,500 και ανάθεση της περαιτέρω μελέτης και επίβλεψης εκτελέσεως του έργου. Στους αιτητές δόθηκε το δεύτερο και τρίτο βραβείο ενώ το πρώτο βραβείο απονεμήθηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη.

20

Η Κριτική Επιτροπή είχε στη συγκεκριμένη περίπτωση εξουσία να αποφασίζει τελεσίδικα για τις μελέτες που υποβλήθηκαν (Κα-

25

νονισμοί Προκηρύξεως και Διεξαγωγή του Διαγωνισμού, Καν. 24 (6)). Η απόφασή της εγκρίθηκε αργότερα από το Δήμο.

5 Οι αιτούντες ισχυρίστηκαν έκδηλη παρανομία:

(α) Λόγω σχέσεως εξαρτήσεως διαγωνιζομένου με μέλος της κριτικής επιτροπής.

10 (β) Λόγω υπερβάσεως του ποσού της προϋπολογισθείσας δαπάνης εκτελέσεως του έργου.

15 Το Ανώτατο Δικαστήριο, αφού έκρινε ότι η επίδικη απόφαση ήταν εκτελεστή (Βλέπε νομική, που φαίνεται στο πρώτο από τα πιο πάνω περιληπτικά σημειώματα), εξέδωσε, με βάση μίαν εκάστη από τις αρχές, που προκύπτουν από τα άλλα περιληπτικά σημειώματα, το αιτούμενο προσωρινό διάταγμα.

20 *Έκδοση προσωρινού διατάγματος χωρίς διαταγή για έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Hadjivassiliou v. K.O.A. (1987) 3 C.L.R. 2142,

25 *Sofocleous v. The Republic (1971) 3 C.L.R. 345,*

Papadopoulos v. The Republic (1975) 3 C.L.R. 89,

30 *Michaelides v. The Republic (1980) 3 C.L.R. 89,*

POED v. Registrar of Trade Unions (1982) 3 C.L.R. 177,

Iosifide v. Lakatamia Municipality (1989) 3 C.L.R. 393.

35 **Αίτηση για προσωρινό διάταγμα.**

40 Αίτηση για την έκδοση προσωρινού διατάγματος για την αναστολή της διαδικασίας ανάθεσης και/ή εξουσιοδότησης της συμπλήρωσης ή επίβλεψης του έργου και κατακύρωσης του πρώτου βραβείου στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που προκήρυξε ο Δήμος Πάφου με θέμα την αποκατάσταση-αναβίωση διατηρητέου κτιρίου για να χρησιμοποιηθεί σαν κτίριο Εικαστικών Τεχνών.

45 *A. Σκορδής με τον Γ. Κολοκασίδη, για τους Αιτητές.*

A. Ταλιαδώρος, για τον Καθ' ου η αίτηση.

Φ. Βαλιαντής, για το Ενδιαφερόμενο μέρος Ζ. Σιερεπεκλή.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ: Ανάγνωση την ακόλουθη απόφαση. Οι αιτητές είχαν συμμετάσχει στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που προκήρυξε ο Δήμος Πάφου με θέμα την αποκατάσταση - αναβίωση διατηρητέου κτιρίου με σκοπό να χρησιμοποιηθεί σαν κτίριο Εικαστικών Τεχνών. 5

Τα βραβεία του διαγωνισμού που διελάμβαναν το μεν πρώτο χρηματικό ποσό £1.500,- και την ανάθεση της περαιτέρω μελέτης και επίβλεψης εκτελέσεως του έργου, το δεύτερο ποσό £750,- και το τρίτο ποσό £500,-, ανακοινώθηκαν από το Δήμο Πάφου με δημοσίευση στον ημερήσιο τύπο στις 24/10/1988. Στους αιτητές δόθηκε το δεύτερο και τρίτο βραβείο ενώ το πρώτο βραβείο απονεμήθηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη. 10 15

Για τα πιο πάνω αποτελέσματα του διαγωνισμού οι αιτητές υπέβαλαν ένσταση και μετά την απόρριψή της στις 18/12/1988 προχώρησαν στην καταχώρηση της προσφυγής με κύριο αίτημα την ακύρωση της πράξεως με την οποία επελέγη για το πρώτο βραβείο η μελέτη που είχε υποβληθεί από τα ενδιαφερόμενα μέρη αντί της μελέτης των αιτητών. 20

Παράλληλα με την προσφυγή, οι αιτητές υπέβαλαν αίτηση για έκδοση προσωρινού διατάγματος για την αναστολή της διαδικασίας, "ανάθεσης και/ή εξουσιοδότησης της συμπλήρωσης ή επίβλεψης του έργου, και κατακύρωσης του πρώτου βραβείου ως έχουν τα αποτελέσματα ή της υπογραφής σύμβασης με τους αρχιτέκτονες που υπέβαλαν την μελέτη και έλαβαν το πρώτο βραβείο." 25 30

Οι λόγοι που επικαλούνται οι αιτητές για την έκδοση του προσωρινού διατάγματος, συνοπτικά είναι:- 35

(α) Παραβίαση των κανονισμών προκήρυξεως και των όρων διεξαγωγής του διαγωνισμού, που συνιστά κατά τους ισχυρισμούς τους έκδηλη παρανομία. 40

(β) Η ανεπανόρθωτη ζημιά που θα υποστούν οι αιτούντες από τη μη έκδοση του διατάγματος.

Οι καθ' ων η αίτηση αρνούνται τους ισχυρισμούς αυ-
τούς και εγείρουν προδικαστικά θέμα εκτελεστότητας της
διοικητικής πράξεως που αποτελεί αντικείμενο της προ-
σφυγής.

5

Κατά την άποψη αυτή η απόφαση της Επιτροπής υπό-
κειτο στην έγκριση του Δήμου η οποία δόθηκε στις 13/1/89
και συνεπώς η πράξη που προσβλήθηκε είναι απλά προ-
παρασκευαστική, χωρίς δυνατότητα προσβολής ενώπιον
του Δικαστηρίου.

10

Η εκτελεστότητα της πράξεως θα εξεταστεί ως πρώτο
θέμα στην απόφαση του Δικαστηρίου.

15

Η ιδιότητα διοικητικής πράξεως ως εκτελεστής αποτε-
λεί ουσιαστική προϋπόθεση για την εφαρμογή των διατά-
ξεων του άρθρου 146 του Συντάγματος. Η νομολογία επί
του θέματος είναι απόλυτα σαφής και νομίζω ότι θα απο-
τελούσε άσκοπη επανάληψη ή παραπομπή στις καλώς
γνωστές δικαστικές αποφάσεις.

20

Το ερώτημα που τίθεται είναι αν η απόφαση που δημο-
σιεύτηκε στις 24/10/88 υπόκειτο σε αναθώρηση ή αν αντι-
κείμενο της προσφυγής θα έπρεπε να ήτο η απόφαση της
13/1/89 με την οποία εγκρίθηκε από το Δήμο η απονομή
των βραβείων όπως κοινοποιήθηκε με μεταγενέστερη επι-
στολή ημερομηνίας 8/2/89.

25

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των καθ' ων η αίτηση η
έγκριση του Δήμου απαιτείται δυνάμει του άρθρου 45 του
περί Δήμων Νόμου 111/85 η δε δημοσίευση της 24/10/88
αφορούσε μόνο την απόφαση της Κριτικής Επιτροπής και
επεβάλλετο από τους Κανονισμούς Αρχιτεκτόνων, Καν.
19(15).

30

Σημειώνεται ότι το δημοσίευμα στον τύπο αναφέρεται
γενικά και κατά τρόπο οριστικό σε ανακοίνωση αποτελε-
σμάτων του Παγκύπριου Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού
και όχι σε απόφαση της Κριτικής Επιτροπής για την
οποία δεν γίνεται καμιά μνεία.

40

Στη νομολογία έχει ήδη γίνει δεκτό ότι η έγκριση από
σώμα άλλο από εκείνο στο οποίο ο νόμος έχει εμπιστευθεί

την αποφασιστική αρμοδιότητα είναι πράξη συμπληρωματική, διαδικασία που προσδίδει αναδρομικά εκτελεστό χαρακτήρα στην απόφαση (*Hadjivassiliou v. K.O.A.* (1987) 3 C.L.R. 2142. Η Κριτική Επιτροπή είχε στη συγκεκριμένη περίπτωση εξουσία να αποφασίζει τελεσίδικα για τις μελέτες που υποβλήθηκαν (Κανονισμοί Προκηρύξεως και Διεξαγωγής του Διαγωνισμού, Καν. 24(6)). 5

Για τους λόγους αυτούς και με βάση τις αρχές όπως προκύπτουν από την απόφαση *Hadjivassiliou* (ανωτέρω) 10 η ένσταση των καθ' ων η αίτηση για την εκτελεστότητα της πράξεως δεν μπορεί να ευσταθήσει και απορρίπτεται.

Η ΕΚΔΗΛΗ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ

Η έκδηλη παρανομία τεκμηριώνεται από τους αιτητές σε σειρά παραβάσεων των κανονισμών που διέπουν την προκήρυξη και διεξαγωγή αρχιτεκτονικού διαγωνισμού. 15

Ειδικότερα αναφέρθηκαν οι Κανονισμοί 21(2), (3), (4) 20 και (5) που αφορούν λόγους ακυρώσεως υποβληθείσης μελέτης καθώς και ο Κανονισμός 20(2), (4) και (5) σε συνδυασμό με τον όρο 10(3)(γ) των όρων διεξαγωγής του διαγωνισμού που αποκλείουν τη συμμετοχή στο διαγωνισμό προσώπου που έχει σχέση εξαρτήσεως με μέλος της Κριτικής Επιτροπής. Επίσης ο Όρος 7 που καθορίζει τον προϋπολογισμό δαπάνης του έργου στο ποσό των £80,000.- περίπου. Το ποσό αυτό διαφοροποιήθηκε αργότερα με επιστολή του δημάρχου Πάφου με την οποία καθορίζεται 25 ανεκτό όριο αποκλίσεως 15-20%. 30

Η προβλεπόμενη δαπάνη για τη μελέτη των ενδιαφερομένων μερών ήταν, σύμφωνα με τους υπολογισμούς των ιδίων £120,500.- και με την εκτίμηση της Επιτροπής £128,000.- γεγονός που κατά τους αιτητές καθιστούσε παράνομη την απόφαση της Επιτροπής και έθετε σε πλεονεκτική θέση τη μελέτη των ενδιαφερομένων μερών κατά παράβαση της αρχής της ισότητας. 35

Η έκδηλη παρανομία αποτελεί αφεαυτής λόγο για την έκδοση προσωρινού διατάγματος (*Sofocleous v. The Republic* (1971) 3 C.L.R. 345, *Papadopoulos v. The Repu-* 40

bljc (1975) 3 C.L.R. 89, *Michaelides v. The Republic* (1980) 3 C.L.R. 89).

5 Όμως η προσέγγιση στη διαπίστωση της έκδηλης παρανομίας πρέπει να γίνεται με τη δέουσα προσοχή γιατί δυνατό να καταλήξει σε διάγνωση της ουσίας της υποθέσεως, κάτι που δεν ενθαρρύνεται από τους Δικονομικούς Κανονισμούς που διέπουν το θέμα (*Sofocleous* (ανωτέρω), *POED v. Registrar of Trade Unions* (1982) 3 C.L.R. 177).

15 Δεν υπεισερχομαι στην εξέταση του ισχυρισμού για παράβαση του Καν. 21(2), (3) και (4) αναφορικά με τη συνέπεια προς τους όρους και τις διατάξεις προκηρύξεως του διαγωνισμού της μελέτης που υποβλήθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη γιατί το θέμα αφορά την ουσία της υποθέσεως και εν πάση περιπτώσει απαιτούνται στοιχεία τα οποία στο στάδιο αυτό δεν ευρίσκονται ενώπιον του Δικαστηρίου.

20 Όμως από τις ένορκες δηλώσεις που έχουν καταχωρηθεί και τις αγορεύσεις των δικηγόρων προκύπτουν αβίαστα δύο στοιχεία:

25 (α) Η συγγενική σχέση του ενδιαφερόμενου μέρους Ζ. Σιερεπεκλή με την κα. Ανδρούλλα Ευθυμίου, μέλος της Κριτικής Επιτροπής.

30 (β) Το ποσό της δαπάνης που συνεπάγεται η μελέτη και που ανέρχεται κατά μεν τα ενδιαφερόμενα μέρη σε £120,000.-, κατά δε την Κριτική Επιτροπή σε £128,000.-. Υπενθυμίζεται ότι η δαπάνη προβλεπόταν στους όρους του διαγωνισμού σε £80,000.-, και το ποσό αυτό με τη μεταγενέστερη επιστολή του Δημάρχου μπορούσε να αυξηθεί μέχρι τις £96,000.- περίπου.

40 Πέρα από τις πρόνοιες των κανονισμών του διαγωνισμού που είναι φανερόν ότι στοχεύουν στον αποκλεισμό κάθε στοιχείου επηρεασμού της αποφάσεως της Κριτικής Επιτροπής, η νομολογία έχει κατ' επανάληψη υποδείξει ότι:

"Η σύνθεση συλλογικού σώματος πρέπει να εξασφαλίζει τα εχέγγυα της αμεροληψίας.

Το στοιχείο της αμεροληψίας ελλείπει οποτεδήποτε η σχέση μεταξύ μέλους συλλογικού οργάνου ως προς το θέμα της απόφασης είναι τέτοια, που να αποστερεί το μέλος από την ηθική ελευθερία να δρα ανεξάρτητα". 5

(Αποστόλα Ιωσηφίδη ν. Δήμου Λακατάμιας (1989) 3 Α.Α.Δ. 393 και *Hadjivassiliou ν. ΚΟΑ* (1987) 3 Α.Α.Δ. 2142). 10

Η θέση αυτή της νομολογίας σε συνδυασμό με τους κανονισμούς του διαγωνισμού που αναφέρονται πιο πάνω ενισχύει την άποψη και τις επιφυλάξεις των αιτητών για την εγκυρότητα της αποφάσεως. Εξάλλου η κατά το 1/3 περίπου υπέρβαση του όρου για την προβλεπόμενη δαπάνη έθετε εξυπαρχής τη μελέτη των ενδιαφερομένων μερών σε υψηλότερα επίπεδα κρίσεως σε βάρος των άλλων μελετών, που τηρώντας συνεπέστερα τους όρους, περιορίστηκαν σε λιγότερο εντυπωσιακό αποτέλεσμα. Κατά τη γνώμη μου υπάρχει παρανομία που δικαιολογεί την έκδοση του αιτουμένου διατάγματος. 15 20

Η ΑΝΕΠΑΝΟΡΘΩΤΗ ΖΗΜΙΑ

25

Δεν έχω καμιά δυσκολία να δεχθώ τους ισχυρισμούς των αιτητών για τη ζημία που θα υποστούν από τη μη έκδοση του διατάγματος. 30

Δεν πρόκειται για την απώλεια του χρηματικού ποσού του βραβείου. Σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού το πρώτο βραβείο συνεπάγεται και την ανάθεση της συμπληρώσεως της μελέτης και της επιβλέψεως του έργου. Ο Δήμος Πάφου έχει καταστήσει σαφές ότι επείγεται να προχωρήσει στην εκτέλεση του έργου. Συνεπώς, οι αιτητές δε θα έχουν να αναμένουν τίποτε αν επιτύχει η προσφυγή τους. Δεν πρόκειται για απλή χρηματική ζημία, αλλά για θέμα φήμης, γοήτρου και επαγγελματικού κύρους που εμπίπτει στον ορισμό της "ανεπανόρθωτης ζημίας" (Βλ. Σκουρή, Η Δικαστική Αναστολή Εκτελέσεως των Διοικητικών Πράξεων, Έκδοση 1986, σελ. 41). 35 40

Δεν αγνοώ τις απόψεις και τις εισηγήσεις του Δήμου Πάφου για τη φύση της υποθέσεως και την ανάγκη για επίσπευση των εργασιών για τη συντήρηση του κτιρίου. Αν και πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο Δήμος δεν επέδειξε την ίδια σπουδή στο χειρισμό της όλης υποθέσεως.

Σημειώνεται ενδεικτικά ότι η απόφαση της Επιτροπής για την απονομή των βραβείων κοινοποιήθηκε στις 24/10/88, ο Δήμος συνήλθε για την έγκριση της αποφάσεως στις 13/1/89 και η τελική απόφαση γνωστοποιήθηκε στους αιτητές μόλις στις 8/2/89. Και, επιπλέον, το κτίριο βρισκόταν στη κατοχή του Δήμου από πενταετίας περίπου. Το δημόσιο συμφέρον δεν αφορά μόνο τη συντήρηση του κτιρίου αλλά και τη συνεπή τήρηση και εφαρμογή του νόμου και των αρχών της χρηστής διοικήσεως.

Το αιτούμενο διάταγμα δίδεται χωρίς διαταγή για τα έξοδα.

20

Διάταγμα δίδεται χωρίς έξοδα.